

Wszczęcie postępowania administracyjnego

Art. 61. § 1. Postępowanie administracyjne wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu.

§ 2. Organ administracji publicznej może ze względu na **szczególnie ważny interes strony** wszczęć z urzędu postępowanie także w sprawie, w której przepis prawa wymaga wniosku strony. **Organ obowiązany jest uzyskać na to zgodę strony w toku postępowania, a w razie niezyskania zgody - postępowanie umorzyć.**

§ 3. Datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej.

§ 3a. Datą wszczęcia postępowania na żądanie strony wniesione drogą elektroniczną jest dzień wprowadzenia żądania do systemu teleinformatycznego organu administracji publicznej.

§ 4. O wszczęciu postępowania z urzędu lub na żądanie jednej ze stron należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie.

Badanie właściwości i wielość żądań w podaniu

Art. 65 § 1. Jeżeli organ administracji publicznej, do którego podanie wniesiono, **jest niewłaściwy w sprawie**, niezwłocznie **przekazuje je do organu właściwego**, **zawiadamiając** jednocześnie o tym wnoszącego podanie. Zawiadomienie o przekazaniu powinno zawierać uzasadnienie.

§ 2. Podanie wniesione do organu niewłaściwego przed upływem przepisane terminu **uważa się za wniesione z zachowaniem terminu**.

Art. 66 § 1. Jeżeli podanie dotyczy **kilku spraw podlegających załatwieniu przez różne organy**, organ administracji publicznej, do którego podanie wniesiono, uczyni przedmiotem rozpoznania **sprawy należące do jego właściwości**. Równocześnie **zawiadomi** wnoszącego podanie, że w sprawach innych powinien wnieść odrębne podanie do właściwego organu, i poinformuje go o treści § 2.

§ 2. Odrębne podanie złożone zgodnie z zawiadomieniem, o którym mowa w § 1, w terminie czternastu dni od daty doręczenia zawiadomienia **uważa się za złożone w dniu wniesienia pierwszego podania**.

§ 3. Jeżeli podanie wniesiono do organu niewłaściwego, a organu właściwego nie można ustalić na podstawie danych podania, albo gdy z podania wynika, że właściwym w sprawie jest sąd powszechny, organ, do którego podanie wniesiono, **zwraca je wnoszącemu**. Zwrot podania następuje w drodze **postanowienia, na które służy zażalenie**.

§ 4. Organ nie może jednak zwrócić podania z tej przyczyny, że właściwym w sprawie jest sąd powszechny, jeżeli w tej sprawie sąd uznał się już za niewłaściwy.

Wszczęcie postępowania administracyjnego na skutek wniesienia skargi powszechnej

Art. 233. Skarga w sprawie indywidualnej, która nie była i nie jest przedmiotem postępowania administracyjnego, powoduje wszczęcie postępowania, jeżeli została złożona przez stronę. Jeżeli skarga taka pochodzi od innej osoby, może spowodować wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu, chyba że przepisy wymagają do wszczęcia postępowania żądania strony.

Art. 235 § 1. Skargę w sprawie, w której wydano decyzję ostateczną, uważa się zależnie od jej treści za żądanie wznowienia postępowania, stwierdzenia nieważności decyzji albo jej uchylecia lub zmiany, które może być uwzględnione, z zastrzeżeniem art. 16 § 1 zdanie drugie.

Art. 16 § 1 zdanie drugie. Uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznych, stwierdzenie ich nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie lub ustawach szczególnych.

Obowiązek zawiadomienia o udziale w postępowaniu

- Art. 61 § 4. O wszczęciu postępowania z urzędu lub na żądanie jednej ze stron należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie.
- Art. 183 § 2. Organ administracji publicznej zawiadamia prokuratora o wszczęciu postępowania oraz o toczącym się postępowaniu w każdym przypadku, gdy uzna udział prokuratora w postępowaniu za potrzebny.
- Art. 31 § 4. Organ administracji publicznej, wszczynając postępowanie w sprawie dotyczącej innej osoby, zawiadamia o tym organizację społeczną, jeżeli uzna, że może ona być zainteresowana udziałem w tym postępowaniu ze względu na swoje cele statutowe, i gdy przemawia za tym interes społeczny.

Odmowa wszczęcia postępowania

Art. 61a § 1. Gdy żądanie, o którym mowa w art. 61 [żądanie wszczęcia postępowania], zostało wniesione przez osobę niebędącą stroną lub z innych uzasadnionych przyczyn postępowanie nie może być wszczęte, organ administracji publicznej wydaje **postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania.**

§ 2. Na postanowienie, o którym mowa w § 1, służy **zażalenie.**

Współuczestnictwo formalne a materialne

Współuczestnictwo materialne w postępowaniu administracyjnym – wielość stron w jednej sprawie administracyjnej. Zachodzi wtedy, gdy w postępowaniu rozstrzygana jest sprawa administracyjna tożsama pod względem podmiotowym, której rozstrzygnięcie ukształtuje sytuację wielu podmiotów. Jedna sprawa = jedna decyzja.

Współuczestnictwo formalne – „W sprawach, w których prawa lub obowiązki stron wynikają z tego samego stanu faktycznego oraz z tej samej podstawy prawnej i w których właściwy jest ten sam organ administracji publicznej, można wszcząć i prowadzić jedno postępowanie dotyczące więcej niż jednej strony” – art. 62 k.p.a. Wiele spraw = wiele decyzji.

Treść podania i jego braki

Treść – art. 63 k.p.a.

Uchybienia i braki formy procesowej podania:

- Usuwalne (art. 64 § 2 k.p.a.), np.:
  - Sprecyzowanie żądania
  - Dołączenie dokumentów
  - Złożenie wyjaśnień
  - Uiszczenie wymaganych opłat i opłacenie z góry kosztów postępowania (art. 261 § 1 k.p.a.)
- Nieusuwalne (art. 64 § 1 k.p.a.):
  - brak adresu wnoszącego podanie
  - brak możliwości ustalenia wnoszącego podanie

Terminy załatwiania spraw w postępowaniu administracyjnym

- Terminy załatwiania spraw (art. 35 i art. 185 § 1 k.p.a.)
- Obowiązek zawiadomienia strony o niezakończonym w terminie sprawie (art. 36 k.p.a.)
- Środki zwalczania beczynności (art. 37 k.p.a.)
- Odpowiedzialność pracownika za zwłokę (art. 38 k.p.a.)
- Skarga na beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania (art. 3 § 2 pkt 8 i 9, art. 149 p.p.s.a.)

Terminy

- Sposób obliczania terminów – art. 57 § 1 – 4 k.p.a., art. 83 p.p.s.a.
- Zachowanie terminu – art. 57 § 5 k.p.a. (dotyczy tylko stron i innych uczestników postępowania)
- Przywrócenie terminu – art. 58 § k.p.a.
- Właściwość i forma przywrócenia terminu – art. 59 k.p.a.
- Wstrzymanie wykonania decyzji lub postanowienia art. 60 k.p.a.
- Czy na postanowienie o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia odwołania przysługuje skarga do sądu administracyjnego? – zob. art. 59 § 2 k.p.a. w zw. z art. 3 § 2 pkt 2 p.p.s.a.

Czynności techniczno-procesowe

- Wezwania wraz z korzystaniem z pomocy prawnej (art. 50 – art. 56 k.p.a.)
- Doręczenia pism procesowych (art. 39 – art. 49 k.p.a.)
  - Właściwe
  - Zastępcze – art. 43 k.p.a.
- Sporządzanie protokołów i adnotacji (art. 67 § 1 k.p.a.)
- Prowadzenie metryki sprawy (art. 66a k.p.a. i rozporządzenia)
- Dopuszczanie stron do akt sprawy – art. 73 – art. 74 k.p.a.

Zawieszenie postępowania

Obligatoryjne:

- Brak reprezentacji strony w postępowaniu (art. 97 § 1 pkt 1 – 3 k.p.a.)
- Konieczność rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd (art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a)
- **Nowość!** (od 9 października 2016 r.) „ Organ administracji publicznej zawiesza postępowanie na wniosek Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, w przypadku gdy stroną postępowania jest podmiot w restrukturyzacji, o którym mowa w art. 2 pkt 44 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. poz. 996).

Zawieszenie postępowania

- Fakultatywne (przesłanki muszą wystąpić łącznie):
  - „Organ administracji publicznej **może** zawiesić postępowanie, jeżeli wystąpi o to strona, na której żądanie postępowanie zostało wszczęte a nie sprzeciwiają się temu inne strony oraz nie zagraża to interesowi społecznemu” – art. 98 § 1 k.p.a.
  - „Jeżeli w okresie **trzech** lat od daty zawieszenia postępowania żadna ze stron nie zwróci się o podjęcie postępowania, żądanie wszczęcia postępowania **uważa się za wycofane**” – art. 98 § 2 k.p.a.

Podjęcie zawieszzonego postępowania

- Przy zawieszeniu obligatoryjnym:
  - Gdy ustąpią przyczyny uzasadniające zawieszenie postępowania, o których mowa w § 1 pkt 1-4, organ administracji publicznej podejmie postępowanie z urzędu lub na żądanie strony – art. 97 § 2 k.p.a.
  - Organ administracji publicznej podejmie postępowanie, o którym mowa w § 1 pkt 5, na wniosek Bankowego Funduszu Gwarancyjnego – art. 97 § 3 k.p.a.
- Przy zawieszeniu fakultatywnym:
  - Czynności podejmowane są tylko na wniosek stron (zasada dyspozycyjności)

Forma zawieszenia postępowania

Art. 101 § 1 k.p.a. „O postanowieniu w sprawie zawieszenia albo podjęcia postępowania organ administracji publicznej zawiadamia strony.

§ 2. W przypadku zawieszenia postępowania na żądanie strony lub jednej ze stron (art. 98 § 1) organ pouczy je o treści przepisu art. 98 § 2.

§ 3. Na postanowienie w sprawie zawieszenia postępowania albo odmowy podjęcia zawieszono postępowania **służy stronie zażalenie**

„Kontrola działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje orzekanie w sprawach skarg na (...) postanowienia wydane w postępowaniu administracyjnym **na które służy zażalenie** albo kończące postępowanie, a także na postanowienia rozstrzygające sprawę co do istoty” – art. 3 § 2 pkt 2 p.p.s.a.

Postanowienie o odmowie zawieszenia postępowania oraz postanowienie o podjęciu zawieszono postępowania zaskarżalne są łącznie z odwołaniem [B. Adamiak, J. Borkowski, *Postępowania administracyjne i sądownictwo administracyjne*, Warszawa 2016, s. 223]

Zagadnienie wstępne

Art. 100 § 1 k.p.a. Organ administracji publicznej, który zawiesił postępowanie z przyczyny określonej w art. 97 § 1 pkt 4, wystąpi równocześnie do właściwego organu lub sądu o rozstrzygnięcie zagadnienia wstępnego albo wezwie stronę do wystąpienia o to w oznaczonym terminie, chyba że strona wykaże, że już zwróciła się w tej sprawie do właściwego organu lub sądu.

§ 2. Jeżeli zawieszenie postępowania z przyczyny określonej w art. 97 § 1 pkt 4 mogłoby spowodować **niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo poważną szkodę dla interesu społecznego**, organ administracji publicznej załatwi sprawę, **rozstrzygając zagadnienie wstępne we własnym zakresie**.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się także wówczas, gdy strona mimo wezwania (§ 1) **nie wystąpiła o rozstrzygnięcie zagadnienia wstępnego** albo gdy **zawieszenie postępowania mogłoby spowodować niepowetowaną szkodę dla strony**. W tym ostatnim przypadku organ może uzależnić załatwienie sprawy od złożenia przez stronę stosownego **zabezpieczenia** [np. kaucji].

Konsekwencją odmiennej rozstrzygnięcia kwestii wstępnej przez właściwy do tego organ jest powstanie przesłanki **wznowienia postępowania** – art. 145 § 1 pkt 7 k.p.a.

Dowody i postępowanie wyjaśniające

- „W toku postępowania organy administracji publicznej (...) z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli” – art. 7 k.p.a.
- Dowodem może być wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy. Warunkiem jest brak sprzeczności z prawem. Dowód w rozumieniu k.p.a. pozwala na wysunięcie twierdzenia o istnieniu lub nieistnieniu pewnych faktów lub prawdziwości albo jej braku twierdzenia o nich

Dowody i postępowanie wyjaśniające

Fakty notoryjne i znane organowi z urzędu (art. 77 § 4 k.p.a.)

Domniemania:

- **Faktyczne** - na podstawie już ustalonych faktów ustala się inne, istotne dla sprawy fakty.
- **Prawne** - wynikają z przepisów prawa nakazującego przyjęcie poszukiwanego faktu w oparciu o inny fakt:
  - **Proste** – dopuszczają przeciwdowód
  - **Niezbite** – nie dające się obalić przeciwdowodem

Uprawdopodobnienie - cechuje się mniejszą pewnością wykazania faktów niż udowodnienie dając tylko uwiarygodnienie twierdzenia o nich, a nie pewność ich zaistnienia.

Fikcja prawna - oznaczają świadome przyjmowanie oczywistych twierdzeń fałszywych za prawdziwe oraz przyjmowanie za zgodne z prawdą twierdzeń w oderwaniu od tego, czy odpowiadają one rzeczywistości, np. przy doręczeniach

Klasyfikacja środków dowodowych

- Bezpośrednie i pośrednie
- Rzeczowe i osobowe oraz ustne i pisemne
- Mieszane (osobowo-rzeczowe) – dokumenty i opinie biegłych
- Podstawowe i posiłkowe
- Uregulowane i nieuregulowane w przepisach k.p.a.
- Nazwane i nienazwane

System środków dowodowych

- Dowód z dokumentu
  - Dokument prywatny
  - Dokument urzędowy – art. 76 k.p.a.
- Zeznania świadków
- Opinie biegłych
- Oględziny
- Przesłuchania stron – art. 86 k.p.a.
- Oświadczenia stron
- Środki dowodowe nienazwane

Fotografia jako środek dowodowy nienazwany

(poniższe zdjęcie oraz zdjęcia będące tem poprzednich slajdów ukazują przypadki zajęcia pasa drogowego)

Zasady postępowania dowodowego

- Zasada prawdy obiektywnej – zasada ogólna
- Zasady szczególne:
  - Zasada dysponowania zakresem postępowania dowodowego przez prowadzący postępowanie organ administracji publicznej (zasada oficjalności postępowania dowodowego) – art. 77 § 1 k.p.a.
  - Zasada bezpośredniości postępowania dowodowego
  - Zasada otwartego systemu dowodów
  - Zasada równej mocy środków dowodowych
  - Zasada czynnego udziału strony w postępowaniu dowodowym
  - Zasada swobodnej oceny dowodów

Rozprawa (art. 89 - art. 96 k.p.a.)

- Organ jest obowiązany przeprowadzić rozprawę, gdy:
  - Przyspieszy to lub uprości postępowanie
  - Wymaga tego przepis prawa
  - Zachodzi potrzeba uzgodnienia interesów stron **a także**
  - Jest to potrzebne do wyjaśnienia sprawy przy udziale świadków, biegłych (więcej niż jednego), w drodze oględzin

Wystarczy wystąpienie jednej z przesłanek. Z wnioskiem o przeprowadzenie rozprawy może wystąpić strona lub jedna ze stron.

Czynności przygotowawcze poprzedzające przeprowadzenie rozprawy

- Wezwanie stron do złożenia wyjaśnień, dokumentów i innych dowodów oraz do stawienia się na rozprawę (art. 90 § 2 pkt 1 k.p.a.)
- Wezwanie świadków i biegłych (art. 90 § 2 pkt 1 k.p.a.)
- Zawiadomienie o rozprawie państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych, organizacji społecznych, a także innych osób, jeśli ich udział w rozprawie jest uzasadniony ze względu na jej przedmiot (art. 90 § 3 k.p.a.)

Rozprawa

- Wezwanie na rozprawę – art. 91 k.p.a.
- Termin rozprawy – art. 92 k.p.a.
- Kierowanie rozprawą – art. 93 k.p.a.
- Konsekwencje nieobecności stron na rozprawie – art. 94 § 1 k.p.a.
- Odroczenie rozprawy – art. 94 § 2 k.p.a.:
  - Stwierdzenie poważnych nieprawidłowości w wezwaniu stron na rozprawę
  - Niestawienie się strony zostało spowodowane przeszkodą trudną do przewyciężenia
  - Z innej ważnej przyczyny
- Uprawnienia stron podczas rozprawy – art. 95 k.p.a.
- Policja sesyjna – art. 96 k.p.a.

Przepisy materialne do symulacji rozprawy

Podstawa prawna – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

- Art. 77. 1. Wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego *nieruchomości* gruntowej, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a, podlega aktualizacji nie częściej niż raz na 3 lata, jeżeli wartość tej *nieruchomości* ulegnie zmianie. Zaktualizowaną opłatę roczną ustala się, przy zastosowaniu dotychczasowej stawki procentowej, od wartości *nieruchomości* określonej na dzień aktualizacji opłaty.
- 3. Aktualizacji opłaty rocznej dokonuje się z urzędu albo na wniosek użytkownika wieczystego *nieruchomości* gruntowej, na podstawie wartości *nieruchomości* gruntowej określonej przez rzeczoznawcę majątkowego.
- 4. Przy aktualizacji opłaty, o której mowa w ust. 1, na poczet różnicy między opłatą dotychczasową a opłatą zaktualizowaną zalicza się wartość nakładów poniesionych przez użytkownika wieczystego *nieruchomości* na budowę poszczególnych urządzeń infrastruktury technicznej po dniu dokonania ostatniej aktualizacji.
- Art. 156. 1. Rzeczoznawca majątkowy sporządza na piśmie opinię o wartości nieruchomości w formie operatu szacunkowego.
- Art. 78. 1. Właściwy organ zamierzający zaktualizować opłatę roczną z tytułu użytkowania wieczystego *nieruchomości* gruntowej powinien wypowiedzieć na piśmie wysokość dotychczasowej opłaty, do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego, przesyłając równocześnie ofertę przyjęcia jej nowej wysokości. W wypowiedzeniu należy wskazać sposób obliczenia nowej wysokości opłaty i pouczyć użytkownika wieczystego o sposobie zakwestionowania wypowiedzenia.
- 2. Użytkownik wieczysty może, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wypowiedzenia, złożyć do samorządowego kolegium odwoławczego właściwego ze względu na miejsce położenia *nieruchomości*, zwanego dalej "kolegium", wniosek o ustalenie, że aktualizacja opłaty jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości.
- 3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, składa się przeciwko właściwemu organowi. Ciężar dowodu, że istnieją przesłanki do aktualizacji opłaty, spoczywa na właściwym organie.
- Art. 79. 2. Kolegium wyznacza niezwłocznie termin pierwszej rozprawy, doręczając jednocześnie właściwemu organowi odpis wniosku.
- 3. Kolegium powinno dążyć do polubownego załatwienia sprawy w drodze ugody. Jeżeli do ugody nie doszło, kolegium wydaje orzeczenie o oddaleniu wniosku lub o ustaleniu nowej wysokości opłaty. Od orzeczenia kolegium odwołanie nie przysługuje.
- Art. 80. 1. Od orzeczenia kolegium właściwy organ lub użytkownik wieczysty mogą wnieść sprzeciw w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Wniesienie sprzeciwu jest równoznaczne z żądaniem przekazania sprawy do sądu powszechnego właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości.

Postępowanie wyjaśniające gabinetowe

- Postępowanie prowadzone wtedy, gdy do udowodnienia stanu faktycznego wystarczające są dokumenty. Forma postępowania wyjaśniającego zapewniająca dominację pisemności nad zasadą ustności.
- Stosowane wtedy, gdy nie zachodzą przesłanki stosowania rozprawy.